

DIGITÁLNÍ A INFORMAČNÍ AGENTURA_

Export z Národní architektury eGovernmentu ČR

Obsah

Portály veřejné správy a soukromoprávních uživatelů údajů	3
<i>Popis Portálů veřejné správy a soukromoprávních uživatelů údajů</i>	3
<i>Pravidla Portálů veřejné správy a soukromoprávních uživatelů údajů</i>	6

Portály veřejné správy a soukromoprávních uživatelů údajů

Popis Portálů veřejné správy a soukromoprávních uživatelů údajů

Portál je vnímán jako celý funkční celek obsahující Front-end (logika zobrazující chování směrem ke klientovi) i Back-end (logika realizující chování systému a vnitřní i vnější integraci) realizující všechny typy služeb dle [Informační koncepce ČR](#) - Informační, Interaktivní a Transakční. Z tohoto mimo jiné vyplývá, že portál je informačním systémem veřejné správy.

- V oblasti informačních služeb poskytuje uživatelům přehled a veřejně dostupné informace z oblasti, kterou portál obsahuje včetně popisu životních situací.
 - V informační části není potřeba řešit identifikaci, autentizaci a autorizaci uživatele.
- V oblasti interakčních služeb poskytuje uživatelům personifikované údaje s využitím vícero informačních kanálů, zpětnou vazbu mezi jeho konáním, a to včetně historie.
 - Interakční služby vyžadují identifikaci, autentizaci a autorizaci uživatele.
- V oblasti transakčních služeb poskytuje uživatelům podání všech typů, včetně provedení platby nebo rezervace termínu pro prezenční jednání, získání potvrzení a doručení rozhodnutí úřadu.
 - Transakční služby vyžadují identifikaci, autentizaci a autorizaci uživatele.

Portály tedy nemohou být samostatné a nepropojené aplikace, ale naopak musí se jednat o prostředek, který je integrován s informačními systémy v úřadu. Především s elektronickou spisovou službou, s agendovými informačními systémy, ale třeba i s ekonomickými systémy tam, kde se jejich prostřednictvím shromažďují údaje o výplatách či o poplatcích podle jednotlivých klientů. V případě poskytování všech 3 typů služeb se jedná o tzv. integrované on-line služby veřejné správy dle [Informační koncepce ČR](#).

Portál má sloužit klientovi k získání informací, jako prostředek pro publikování otevřených dat, statistik a veřejných výstupů, pro elektronická podání a komunikaci klienta s úřadem. Portál musí též sloužit i držitelům zaručené elektronické identifikace jako prostředek pro získání jejich údajů, pro různé [notifikace](#), ale třeba i pro interaktivní podání žádostí, či podání žádostí o výpisy. Klientovi musí poskytnout též tzv. profil neboli personifikovanou část, kde si portál drží základní údaje o klientovi, které zná úřad nebo které klient sdělit sám ze své vůle.

Celkové chování a interakce Portálu vůči občanům i úředníkům se nazývá [User Experience \(UX\)](#). Do UX patří nejen grafická podoba, ale také jazyk (forma, odbornost, ...), způsob interakce, komunikační kanály, obdobné způsoby identifikace uživatelů atd. Pro snadné používání občanem je nutné, aby každý portál používal jednotné, centrálně definované UX. Zjednodušeně řečeno jde o obdobu chování a interakce, jakou má popsany [Portál občana](#).

Centrální (federující) portály

Centrálními (federujícími) portály jsou myšleny portály, které sdružují informace z dílčích portálů, zprostředkovávají interakci s portály nižší úrovně – federovanými portály (agendové a území). Na rozdíl od portálů nižší úrovně je centrálních (federujících) portálů početně méně a slouží především klientům pro snadné vyřízení jeho potřeb na jenom místě. V současné době jsou takovými portály pouze [Portál veřejné správy a Portál občana \(PO a PVS\)](#).

Portálem občana je myšlena transakční část Portálu veřejné správy, kde klient/občan může skrze samoobslužné služby pod svou zaručenou elektronickou identitou činit podání vůči veřejné správě a využívat její služby. Více je v samostatném [funkčním celku](#)

Agendový portál

Agendovým portálem je myšlen portál poskytující služby logicky centralizovaného systému či systémů pro jiné orgány veřejné správy a klienty veřejné správy. Typicky jde tedy o portál správce agendy, ve kterém lze řešit služby agendy bez ohledu na místní příslušnost. Platí, že služby pro klienta musí být součástí federace a jejich služby přístupné v centrálních (federujících) portálech.

Portál území

Portálem území je myšlen portál poskytující služby, které spadají pod určité území ČR, typicky kraj, obec, město, městská část, souhrnně možno označit za samosprávy. Portál území může obsahovat kromě samosprávních služeb jako např. správa místních poplatků, i služby přenesené, avšak neměla by nastat situace, kdy je služba přenesené působnosti vytvořena jen pro portál území. Je zodpovědnost věcného správce, aby vytvořil centrální prostředí pro vyřizování služeb přenesené působnosti, které portál území využije, ale nevytváří. Platí, že služby pro klienta musí být součástí federace a jejich služby přístupné v centrálních (federujících) portálech.

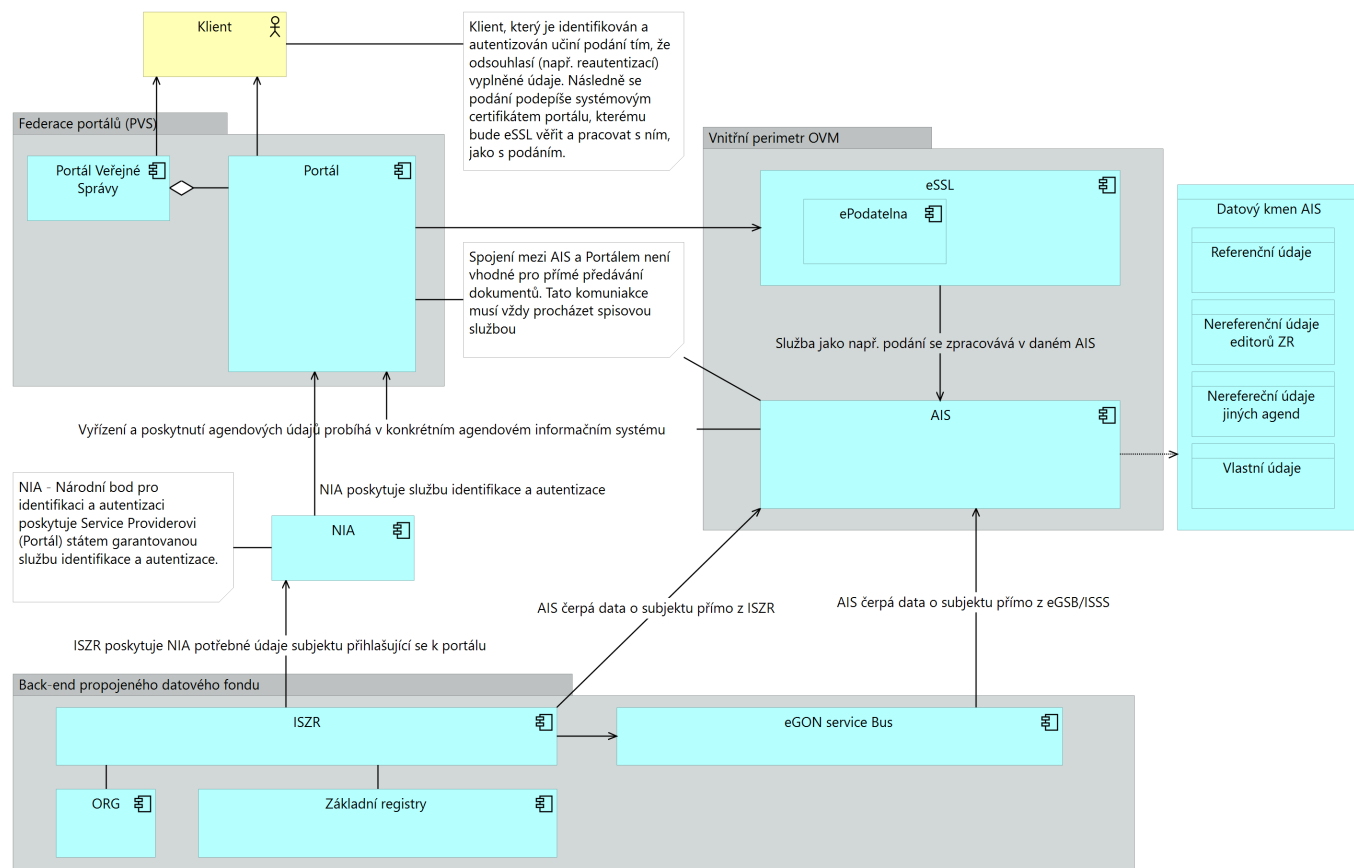
Portál soukromoprávního uživatele údajů

V případě portálu soukromoprávního uživatele údajů (také jako SPUÚ) se jedná o situaci, kdy vlastník portálu není orgán veřejné moci, ale dle své povahy je podřízen [zákonu 111/2009 Sb.](#) Může se jednat o portály poskytovatelů zdravotních služeb, soukromých pojišťoven, bank, státních podniků, apod. Takovéto portály poskytují služby, které mohou být federovány do Portálu občana, avšak pouze za předpokladu, že SPUÚ je ohlášen v [rejstříku](#) a má povinnost elektronicky ověřovat totožnost klienta.

Pohledy na portály veřejné správy

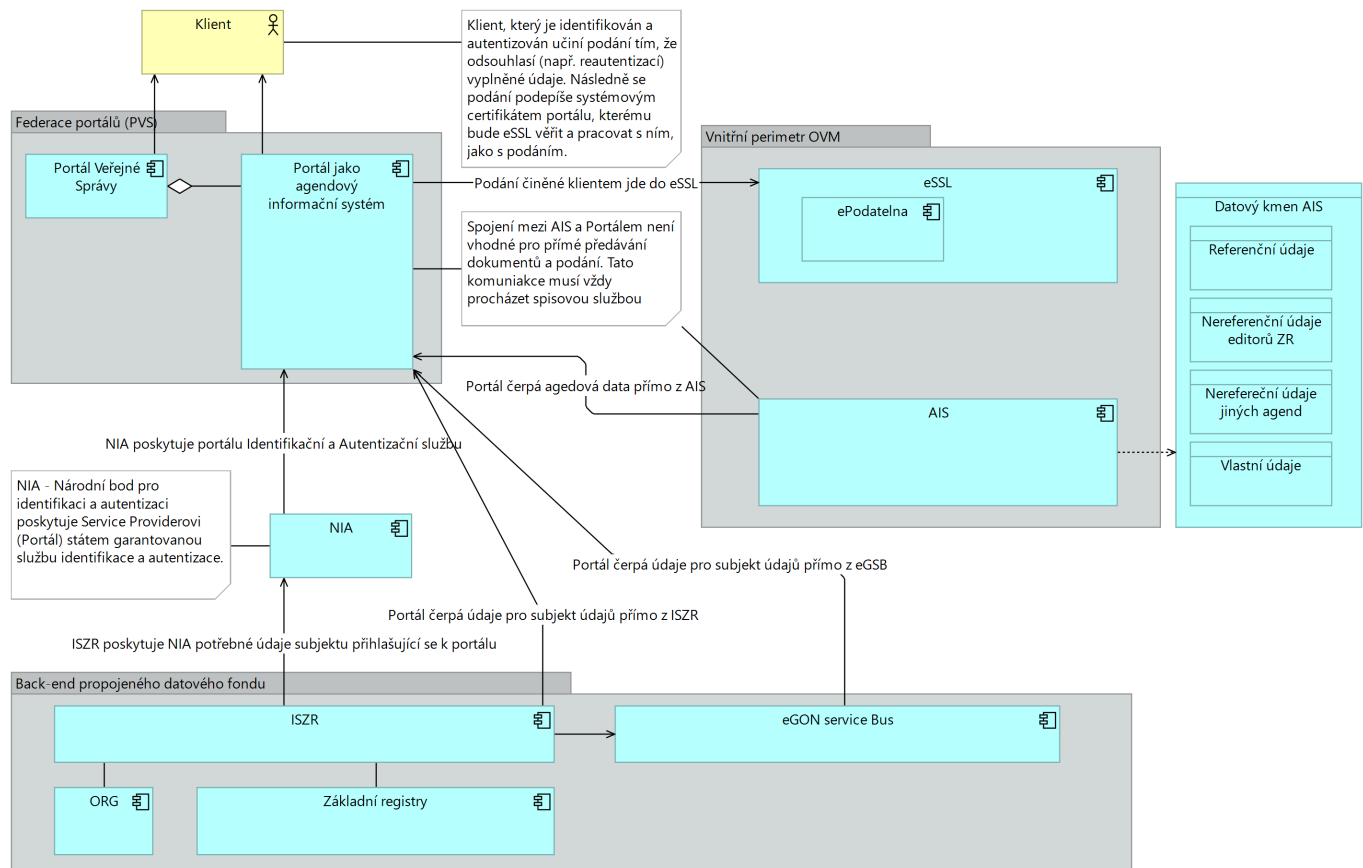
Obyčejný portál

Obyčejným portálem se v tomto smyslu myslí všechny druhy portálů dle jejich zaměření, jak je uvedeno výše, avšak tento diagram zobrazuje práci s daty. Obyčejný portál se chová jako jednotné rozhraní sloužící pro vyřízení služby, avšak její faktické vyřízení probíhá v agendovém informačním systému. Portál si obstarává veškeré údaje a další informace, které klientovi poskytuje, prostřednictvím agendového informačního systému a veškeré dokumenty, které při vyřizování služby vzniknou se musí dostat do [spisové služby](#).

Portál jako Agendový informační systém

Portálem jako Agendovým informačním systémem se v tomto smyslu myslí všechny druhy portálů dle jejich zaměření, jak je uvedeno výše, avšak tento diagram zobrazuje práci s daty. Portál jako Agendový informační systém se chová jako samostatný agendový informační systém, tedy kromě samotného rozhraní pro příjem a vyřízení služby obsahuje i veškerou logiku a podporuje procesy pro její vyřízení. Portál si obstarává veškeré údaje a další informace, které klientovi poskytuje, prostřednictvím přímého napojení na **informační systém základních registrů**, **eGSB/ISSS** nebo AIS, které spravuje stejný správce jako portál. Nadále platí, že veškeré dokumenty, které při vyřizování služby vzniknou se musí dostat do **spisové služby**.

Pravidla Portálů veřejné správy a soukromoprávních uživatelů údajů

Úřad musí při provozování portálu zavést a změnit současné procesy orientované především na osobní kontakt s klientem. Současné portály již musí disponovat funkcionalitou propojení se zaručenou identitou dle zákona 250/2017 Sb. a musí se umět přizpůsobit situaci, kdy klient veřejné správy bude komunikovat pouze elektronicky. Začíná se tedy samotným uživatelsky přívětivým prostředím, které musí být v souladu s [grafickým manuálem MVČR](#). Dále je potřeba formulářový engine, který umožní nejen předvyplnit veškeré státy již známé údaje z [propojeného datového fondu](#) a [elektronické identity poskytnuté národní identitní autoritou](#). V neposlední řadě je potřeba zajistit předávání všech podání učiněné v portálu do agendových informačních systémů, ve kterých se dle agendy podání řeší a zároveň do spisové služby úřadu.

Portál podporuje samoobslužného klienta, který obsahuje jak přenesenou, tak samosprávnou působnost a obsahuje popis životních situací, ve kterých se řeší [mandáty v elektronické komunikaci](#). Pokud portál vykonává a podporuje [agendu veřejné správy](#) dle [registru práv a povinností](#), musí se chovat jako jakýkoliv jiný agendový informační systém a pracovat dle definice agendy.

Při předávání podání z portálu je tak potřeba mít zajištěnou funkcionalitu, která z podání vytvoří "lidsky čitelné" a "strojově čitelné" informace v rámci jednoho dokumentu, typicky formátu PDF/A3 a vyšší. Tento „kontejnerový“ formát pak slouží jak pro plnění požadavku „čitelnosti“ tak i pro zajištění požadavku na automatizované zpracování dat (vložené XML s údaji pro automatizované zpracování). Dokument musí být dále pak opatřen náležitostmi dle zákona č. 297/2016 Sb., typicky elektronickým podpisem nebo elektronickou pečeti a časovým razítkem. Lidsky čitelný formát, typicky PDF, jde do spisové služby pro evidenci a strojově čitelný formát jde od agendového systému. Při provozu portálu nezáleží na technologiích, ani infrastruktuře. Není tedy preferované ani On Premise řešení, ani [cloudové řešení](#), vše záleží na potřebách daného úřadu a možnostech, které technologie dokáží nabídnout. Je vždy potřeba myslet na rozložení zátěže, například:

1. daňové přiznání z příjmu fyzických osob se podává 1x ročně a ačkoliv se nejedná o jeden rozhodný moment (celková doba je 6 měsíců) a je možné podávat i dodatečná daňová přiznání, není nutné klást na

infrastrukturu stejné nároky po dobu celého roku, nebo

2. žádosti o různé dotace (například tzv. "kotlíkové") se podávají do určitého data, dá se předpokládat jisté vytížení od okamžiku spuštění až do ukončení, kdy budou vysoké nároky na infrastrukturu (se vzrůstajícím trendem) a po uplynutí termínu, kdy budou minimální.

Každé řešení však musí podporovat přístup k centrálním službám eGovernmentu a dalším službám veřejné správy skrze zabezpečenou infrastrukturu Referenčního rozhraní veřejné správy. Níže uvedená pravidla pro centrální, agendové i místní portály jsou výtažkem ze studií zabývajících se pravidly a federací portálů

Boston Consulting Group - Gov.cz

a

NAKIT + PwC - Zpracování pravidel pro federaci portálů veřejné správy a definování cílového stavu

Centrální (federující) portály

- Centrální (federující) portály musí být schopny zpřístupnit informace a služby všech portálů, které splní požadavky kladené federací
- Centrální (federující) portály si kromě uživatelského profilu neuchovávají žádné informace o subjektu práva – identifikovaném a autentizovaném uživateli

Pravidla pro Portál občana a Portál veřejné správy jsou popsána v samostatném [funkčním celku](#).

Agendový portál

Agendovým portálem je myšlen portál poskytující služby logicky centralizovaného systému či systémů pro jiné orgány veřejné správy a klienty veřejné správy. Typicky jde tedy o portál správce agendy, ve kterém lze řešit služby agendy bez ohledu na místní příslušnost. Takový portál zpravidla poskytuje digitální služby a úkony dle zákona o právu na digitální služby a [musí tedy splňovat i tyto požadavky](#).

Takový portál musí splnit několik podmínek:

- Musí být registrovaný jako informační systém veřejné správy v [rejstříku informačních systémů veřejné správy](#)
- Spravuje ho orgán veřejné správy, který vykonává jednu nebo více agend dle [seznamu agend veřejné správy](#)
- Musí být součástí federace portálů veřejné správy a poskytovat informace a služby do centrálních (federujících) portálů jako je např. [Portálu občana](#)
- Musí být součástí federace národního identitního schématu, tedy využívat služby [Národní identitní autority](#) a jeho správce musí být [ohlášen jako kvalifikovaný poskytovatel služeb](#)
- Musí k identifikovanému a autentizovanému uživateli být schopen propojit údaje své agendy a údaje z [propojeného datového fondu](#) a [veřejného datového fondu](#)
- Musí využívat datovou základnu [katalogu služeb a životních situací](#), jaká je v [RPP](#)
- Musí být v souladu s [grafickým manuálem MVČR](#)
- Musí umožnit identifikovanému a autentizovanému uživateli udělit oprávnění k zastupování pro jednotlivé služby, propsat je do [systému ReZa](#) a nastavená oprávnění zobrazovat, přijímat a rušit
- Musí umožnit učinit podání (učinit úkon) ke službě z [katalogu služeb VS](#) pomocí následujících kanálů:
 - [Informační systém datových schránek](#)
 - Přímého podání na portále identifikovaným a autentizovaným uživatelem pomocí [NIA](#)
 - Elektronicky podepsaným dokumentem ve formě uznávaného podpisu
- Musí být schopen poskytnout náhled na jednotlivá podání vůči úkonům a službám identifikovanému a autentizovanému uživateli a to jak tomu, který podání učinil, tak tomu, který je k tomu zmocněn
- Musí být schopen poskytnout úhradu poplatku pomocí platební brány
- Veškeré funkcionality, které se vyvinuly na míru, musí být poskytnuty jako otevřený zdrojový kód
- Musí splňovat bezpečnostní požadavky dle [minimálního bezpečnostního standardu](#)

- Musí být připraven zvládnout provozní zátěž ve špičkách zájmu o využití jednotlivých služeb (např. pomocí asynchronní architektury, využitím [cloud computingu](#), atd.)
- Pokud portál přímo čerpá nebo poskytuje služby informačním systémům veřejné správy jiných správců, je toto propojení realizováno výhradně prostřednictvím služeb [KIVS/CMS](#).
- Musí umět tvořit výstup podání klienta ve formátu PDF/A-3 dle standardu <https://ofn.gov.cz/dokumenty-z-formul%C3%A1%C5%99%C5%AF-ZoPDS/2024-10-04/>
- Při předávání v rámci přenesené působnosti poskytuje veškeré potřebné údaje a dokumenty a vytváří průvodku dle pravidel DIA
- Musí zajistit příjem dokumentů pouze v takovém formátu, který odpovídá výstupním datovým formátům dle § 23 vyhlášky č. 259/2012 Sb.
- Musí pro digitální úkony vydávat [osvědčení o digitálním úkonu](#)
- Musí pro digitální úkony zajistit [autorizaci digitálního úkonu pomocí služeb NIA](#)
- Musí umožnit tzv. fikci podpisu dle [§ 8 zákona č. 365/2000 Sb.](#)
- Podání, které klient následně na portále autorizuje a činí jím digitální úkon, je ve smyslu výkonu spisové služby vlastním, nikoli cizím dokumentem.
- Musí uchovávat i formuláře, které klient nakonec neautorizuje a nepodá. Ve smyslu výkonu spisové služby fakticky jde o stornované dokumenty (vznikly a byl pro ně vydán identifikátor) a zároveň v souvislosti s nimi došlo k řadě zpracování osobních údajů. „Nepodané“ dokumenty je možno ukládat s krátkou skartační lhůtou (S1) a trvalým skartačním souhlasem.

Postup činností práce s klientem, jeho identifikací a výběrem služeb je uveden na [samostatné stránce](#).

Portál území

Portálem území je myšlen portál poskytující služby, které spadají pod určité území ČR, typicky kraj, obec, město, městská část, souhrnně možno označit za samosprávy. Portál území může obsahovat kromě samosprávních služeb jako např. správa místních poplatků, i služby přenesené, avšak neměla by nastat situace, kdy je služba přenesené působnosti vytvořena jen pro portál území. Je zodpovědnost věcného správce, aby vytvořil centrální prostředí pro vyřizování služeb přenesené působnosti, které portál území využije, ale nevytváří. Takový portál zpravidla poskytuje digitální služby a úkony dle zákona o právu na digitální služby a [musí tedy splňovat i tyto požadavky](#).

Na portál území jsou kladeny stejné požadavky jako [agendový portál](#).

Portál soukromoprávního uživatele údajů

V případě portálu soukromoprávního uživatele údajů (také jako SPUÚ) se jedná o situaci, kdy vlastník portálu není orgán veřejné moci, ale dle své povahy je podřízen [zákonu 111/2009 Sb.](#) SPUÚ je podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba, která není orgánem veřejné moci a je podle jiného právního předpisu oprávněna využívat údaje ze základního registru nebo z agendového informačního systému. Může se jednat o portály poskytovatelů zdravotních služeb, soukromých pojišťoven, bank, státních podniků, apod. Takový portál a jeho vlastník musí splnit několik podmínek:

1. Musí mít zřízenou datovou schránku pro komunikaci s veřejnou správou
 - Právnické osoby mají datovou schránku zřízenou ze zákona
 - Zřídit datovou schránku je možné dle informací na [webu České pošty](#)
 - Datová schránka se může obsluhovat skrze webové rozhraní na adrese www.mojedatovaschranka.cz nebo mít funkcionality integrované do vnitřních systémů organizace. Nejčastěji se jedná o elektronickou spisovou službu.
2. Musí být ohlášen v rejstříku SPUÚ v registru práv a povinností. Zde je možnost kontroly <https://rpp-ais.egon.gov.cz/AISP/verejne/katalog-spuu>.
 - Ohlášení do rejstříku SPUÚ probíhá pomocí agendového informačního systému působnostního viz <https://rpp-ais.egon.gov.cz/AISP/>. Do tohoto systému má přístup každý ohlašovatel agendy.
 - Pokud tedy existuje agenda, v rámci které je SPUÚ oprávněn čerpat údaje ze základních registrů

nebo z agendového informačního systému, je třeba kontaktovat správce agendy a požadovat zavedení do rejstříku SPUÚ.

- Pokud není soukromoprávní uživatel údajů ohlášen v AISP a správce agendy, ani jiné OVM, jej ohlásit nechce, může SPUÚ kontaktovat správce Registru práv a povinností (posta@mvcr.cz) se žádostí o ohlášení do rejstříku SPUÚ s těmito údaji (Název organizace, adresa organizace, IČO, DIČ, zákon a paragraf opravňující k přístupu do základních registrů nebo agendovému informačnímu systému, kontaktní osoba)
3. Musí být ohlášen jako kvalifikovaný poskytovatel služeb online služeb (dále též Service Provider). Více také zde <https://www.eidentita.cz/Home/Ovm>. Ohlášení může proběhnout automatizovaně skrze formulář, pokud to umožňuje **typ zřízení datové schránky** (typ 10, 14, 15, 16). Pokud žadatel tento typ nemá, je nutné kontaktovat Správu základních registrů skrze datovou schránku napřímo s požadavkem obsahujícím všechny údaje, jako v případě automatizovaného způsobu:
- IČO subjektu
 - Název kvalifikovaného poskytovatele (SeP)
 - Popis kvalifikovaného poskytovatele
 - URL adresa odkazující na úvodní webové stránky
 - URL adresa pro odeslání požadavků
 - Adresa pro příjem vydaného tokenu (URL)
 - URL adresa, na kterou bude uživatel přesměrován při odhlášení z Vašeho webu
 - Načtení certifikátu
 - Adresa pro načtení veřejné části šifrovaného certifikátu z metadat (URL). Touto veřejnou částí budou šifrována data v tokenu
 - Logo kvalifikovaného poskytovatele
4. Musí umět přijímat a zpracovávat data pomocí standardů SAML2 nebo WS-Federation

Postup činností práce s klientem, jeho identifikací a výběrem služeb

- Portál SPUU nemusí být ISVS
- Klienti se připojující přes **NIA** jsou identifikováni pomocí BSI do doby, než si klient zvolí veřejnoprávní službu
- Pro potřeby doptání se dalších údajů, musí využít ISVS (možno i jiného OVS vykonávající danou agendu), kterému předá BSI uživatele. Předávání údajů mezi SPUU a OVS musí být legislativně podchyceno
- SPUU dá klientovi vybrat, do jaké role chce obsadit
- Po dokončení služby si SPUU nepamatuje údaje použité pro službu, pokud to nevyžaduje specifické zmocnění
- SPUU si pamatuje BSI pro klientský profil na portále
- **Soukromoprávní služby se řídí vlastními specifickými pravidly!**

Tematická oblast, Portály, Front-end, samoobslužný portál, samoobslužný

From:
<https://archi.gov.cz/> - Architektura eGovernmentu ČR

Permanent link:
https://archi.gov.cz/nap:portaly_verejne_spravy_a_soukromopravnich_uzivatelu_udaju?rev=1732282370

Last update: 2024/11/22 14:32

